

Word lid van Natuurpunt

Natuurpunt telt 60.000 gezinnen als lid en beheert 15.000 ha natuur, verspreid over ruim 400 gebieden in heel Vlaanderen. Word ook lid! Om je steun te betuigen.

Als lid van Natuurpunt ontvang je 4 keer per jaar Natuur.blad, ons ledenblad boordevol informatie over de natuur. De plaatselijke afdeling in je gemeente houdt je op de hoogte van de lokale activiteiten via een eigen nieuwsbrief of tijdschrift. Als lid kan je met het hele gezin gratis deelnemen aan duizenden geleide wandelingen en andere activiteiten van Natuurpunt. Bovendien krijg je 10 % korting op boeken, verrekijkers en andere producten in de Natuurpunt-winkel.

Je ontvangt ook een aantrekkelijk welkomstpakket. Daarin vind je onder meer een CD met vogelgeluiden en een Fiets- en Wandelgids met 33 Aardgas-natuurroutes, uitgestippelde wandelingen en fietstochten in de mooiste natuurgebieden van Vlaanderen én Wallonië. Het lidgeld bedraagt 20 euro per gezin. Gebruik het aangehecht overschrijvingsformulier of schrijf in via onze website www.natuurpunt.be.

Kom uit je schelp! De natuur heeft je nodig. En vice versa.

natuurpunt Steengelaag
Stekene

Het Steengelaag, natuur in de buurt

Het Steengelaag ligt op slechts enkele honderden meter van het centrum van Stekene. De natuur is er heel gevarieerd: jong en oud bos, open water en bloemrijke hooilandjes. Een 2 km lang wandelpad leidt je langs de mooiste plekjes.

De historie in het kort

Voor het ontstaan van het Steengelaag in zijn huidige vorm moeten we een tijd terug in de geschiedenis. In dit deel van de gemeente Stekene bevindt zich tot op 20 meter diepte klei in de bodem. De naam Stekene is afkomstig van Stekela of Stekelt (13de eeuw). Taalkundig betekent dit 'kleverig, stilstaand water', een verwijzing naar de klei die aanwezig is in de bodem. In de 16de eeuw waren hier meer dan 50 steen- en tichelbakkerijen werkzaam. De exploitatie van het Steengelaag kwam pas laat op gang. In 1880 werd hier een steenbakkerij opgericht, later bekend onder de naam Tuilerie Sainte-Marie. In de 'Oudste Kleiput' gebeurde het klei-steken nog met een (houten) spade. In 1913 kwam hieraan een einde; het ophalen

van de klei werd geautomatiseerd door de indienstname van de kleibaggeraar (9) (excavateur of schamateur in het lokale dialect). Als een stukje industriële archeologie staat deze nog steeds opgesteld aan de 'Jongste Kleiput'. Aan de uitbating van de kleiputten kwam een eind in 1977 en de natuur kreeg hier terug vrij spel. Enkele jaren nadien werd het Steengelaag een beschermd landschap en sinds 1992 heeft het Gemeentebestuur van Stekene het beheer ervan overgedragen aan Natuurpunt.

Ook de natuur evolueerde

Meer dan 100 jaar heeft de mens invloed uitgeoefend op dit gebied. Maar de natuur herstelt zich snel, de pioniersvegetatie uit de beginjaren heeft plaats gemaakt voor

5

een erg gevarieerd landschap. Dit 31 ha grote natuurgebied bestaat uit kleiputten, elzenbos, een oudere populierenaanplanting met heel wat dood hout, een grote vijver en enkele bloemrijke hooilandjes. Deze rijke schakering aan biotopen staat borg voor een grote diversiteit aan natuur.

6

7

8

9

Op wandel door het Steengelaag

Het Steengelaag is vrij toegankelijk op de wandelpaden. Doorheen het gebied loopt een goed begaanbaar lusvormig pad van zowat twee kilometer. De hoofdingang bevindt zich nabij het Oud Station, langsheen de Spoorwegwegel. Hierna een korte beschrijving van de belangrijkste biotopen in dit natuurgebied

De **Oudste Kleiput** werd eind 19de eeuw volledig met de hand uitgegraven, hard labeur voor de arbeiders van die tijd. Hier is de kleiontginning begonnen. Dit deel werd dan ook als eerste terug aan de natuur overgelaten. De populieren hier hebben al een respectabele leeftijd en in dit deel tref je heel wat dood hout aan, zowel liggend op de grond als rechtstaand. Bomen die rechtstaand afsterven bieden heel wat broedgelegenheid aan holenbroeders zoals de groene en grote bonte specht en de boomkruiper. In de herfst is o.m. dit gedeelte interessant voor heel wat paddenstoelen. (8)

Onder de populierenaanplanting zijn al heel wat struiken en bomen opgeschoten zoals meidoorn, vlier en zomereik. De populieren die hier werden aangeplant zijn niet bestand tegen de hoge waterstand en sterven af om plaats te maken voor vochtminnende struiken en bomen zoals de zwarte els.

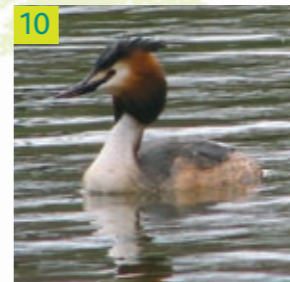
In sterke tegenstelling met de Oudste is de natuur in de **Jongste Kleiput (1)** nog in volle ontwikkeling. De kleibaggeraar (9) die in de jaren zeventig nog klei uit de bodem haalde, staat hier nog steeds opgesteld. De pioniersvegetatie heeft hier intussen plaats gemaakt voor opslag van allerlei struikgewas, vooral wilg en berk. Op het talud zelf is de grote kaardebol (5) een opvallend aanwezige. Maar nog meer is dit het terrein waar heel wat libellen (6) op jacht gaan naar kleine insecten die ze behendig uit de lucht plukken.

Nabij de IJzerhandstraat ligt ons grootste **hooilandje (11)**, het paretje van het Steengelaag. Ieder jaar in juli maaien en hooien

vrijwilligers dit bloemrijke grasland. Begin mei duikt hier de pinksterbloem op, later in de maand wordt het rozerood gekleurd door de echte koekoeksbloem (3). Deze maakt in de zomer dan weer plaats voor de grote ratelaar die alles geel kleurt. Grote ratelaar is een halfparasiet. Dit wil zeggen: hij doet wel zelf aan bladgroenverrichting, maar haalt met zijn zuigwortels voedingsstoffen uit de wortels van grassen. Andere planten die je hier kan aantreffen zijn o.m. brunel, penningkruid, kale jonker, scherpe boterbloem, zompvergeet-mij-nietje en valerian. Deze grote bloemenrijkdom trekt heel wat insecten aan, vlinders (4), zweefvliegen (2) en natuurlijk ook libellen (6) die hier hun jachtterrein hebben.

De **Grote Vijver**, het waterspaarbekken ten tijde van de kleiontginning, is nu een waar paradijs voor watervogels. In de winter kan je hier grote aantallen wilde eend, kuifeend, slobeend en krakeend aantreffen. In het elzenbos aan de andere zijde van het wandelpad kan je in dezelfde periode de geluiden horen van troepjes wintertaling, hen zien is soms wat moeilijker.

In de Grote Vijver zit heel wat vis (rietvoorn, zeelt, baars). Viseters als fuut (10), blauwe reiger en aalscholver laten zich dan ook geregeld zien. Dit is ook zo met de ijsvogel; broeden doet deze echter elders in het gebied. De aalscholers zitten in de winter vaak in de populieren aan de achterzijde van de Grote Vijver. Ze houden na een duikpartij typisch hun vleugels open om ze te laten drogen in de wind. Aan het uiteinde van de Grote Vijver leidt een pad je naar een vogelkijkhut aan de achterzijde van de vijver.

10

11

Meer info over de natuur in de regio:

- Op de website van Natuurpunt Waasland-Noord (<http://www.natuurpunt.be/waaslandnoord>) vind je nog heel wat meer info over dit natuurgebied. Zowel over de geschiedenis als over de flora en fauna.
- Marc Bogaerts (conservator Steengelaag): 03 779 89 31, marc@panneweel.be
- Hugo De Beuckeleer (conservator Steengelaag): 0478 509 635, hugo@panneweel.be
- Erna Aben (coördinator begeleide wandelingen): 03 779 82 76

Bereikbaarheid:
De lijnen 40 (belbus), 41, 43 en 44 hebben een halte aan de kerk van Stekene, op ca. 500 meter van het Steengelaag.

Uitgave: januari 2007. Foto's en plan: Hugo De Beuckeleer
V.U.: Willy Ibens - Coxiestraat 11 - 2800 Mechelen

EURO

datum ondertekening

handtekening(en)

OVERSCHRIJVING OF STORTING

Bij manuele invulling, één zwart (of blauw) karakter per vakje

Niet ter betaling aanvaarden

memodatum (facultatief)	bedrag	EUR	CENT
<input type="text"/>	<input type="text"/>	2 0	0 0
datum ondertekening	rekening (enkel voor uitvoering in de toekomst)		
<input type="text"/>	<input type="text"/>		
rekening opdrachtgever	rekening begunstigde		
<input type="text"/>	2 3 0 0 0 4 4 2 3 3 2 1		
naam en adres opdrachtgever	naam en adres begunstigde		
<input type="text"/>	NATUURPUNT		
<input type="text"/>	COXIESTRAT 11		
<input type="text"/>	2800 MECHELEN		

mededeling (in HOOFDLETTERS)

N I E U W L I D V I A S T E N G E L A G

Hieronder niets schrijven